

Lokalna Grupa Działania „Równiny Wołomińskiej”

ROZMOWA Z WÓJTEM GMINY ZABRODZIE

WSZYSTKO O MAŁYCH PROJEKTACH

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

– ROZMOWA Z DYREKTOR BP W TŁUSZCZU

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU – PRZEDSTAWIENIE

CIĘKAWYCH PROJEKTÓW

SPIS TREŚCI

Rozmowa z wójtem
Gminy Zabrodzie
s. 3

Na czym polegają Małe
Projekty?
s. 6

Małe Projekty
s. 7

Małe Projekty – etapy
i wyprzedzające
finansowanie
s.8

Cele i przedsięwzięcia
s.9

Małe Projekty – Karta
Oceny Projektów
s.13

Program Rozwoju Bibliotek
– rozmowa z dyrektorem BP
w Tłuszczu
s. 14

Podsumowanie naboru na
projekty w ramach
LSR LGD „RW”
s. 17

Lokalna Grupa Działania „Równiny Wołomińskiej”

Adres redakcji:
ul. Warszawska 4
05-240 Tłuszcz

tel. 29 649-18-31
e-mail: biuro@lgdrw.pl

Redaktor naczelny: Jacek Staniszewski
Copyright by: Wydawnictwo Salpress

Warto składać wnioski o dofinansowanie z LGD „RW”

■ W 2006 roku Gmina Zabrodzie otrzymała dyplom dziennika „Rzeczpospolita”, jako laureat Rankingu Samorządów „Rzeczpospolitej” w kategorii Najlepsza Gmina Wiejska. Sukces ten gmina powtórzyła także w 2008 oraz 2009 roku. Na ocenę złożyło się wiele czynników, m.in. punkty za pozyskane środki unijne na jednego mieszkańca. W tym aspekcie gmina Zabrodzie radzi sobie znakomicie współpracując np. z Lokalną Grupą Działania „Równiny Wołomińskiej”. Z wójtem Gminy Zabrodzie – Adamem Ołdakiem – współtwórcą doskonałych osiągnięć gminy – o pozyskanych funduszach na różnorodne inwestycje, o współpracy z LGD „RW” i planach na przyszłość – rozmawia Mariusz Kalinowski.

Obecnie jest Pan jedną z kilku osób, które aktywnie i skutecznie pozyskuje środki finansowe w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju czy chociażby w ramach tzw. Małych Projektów LGD „Równiny Wołomińskiej”. Jaka jest geneza współpracy z LGD „RW”?

Jako wójt Gminy Zabrodzie staram się pozyskiwać środki z różnych źródeł. Począwszy od finansowania z funduszy unijnych, z budżetu państwa, skończywszy na przykład na środkach pochodzących z Samorządu Województwa Mazowieckiego. Wobec tego, szukam wszelkich możliwości, aby określone pieniądze na różnorodne inwestycje stale pozyskiwać. Jeżeli pojawiają się okazje do składania wniosków o dofinansowanie poszczególnych działań istotnych dla mieszkańców gminy – podejmuję takie próby. Dlatego nawiązałem współpracę z Lokalną Grupą Działania „Równiny Wołomińskiej”.

Na terenie powiatu wyszkowskiego były podjęte próby zawiązania LGD, jednak nie doszły do skutku. Gmina Zabrodzie bezpośrednio graniczy z powiatem wołomińskim, więc naturalnym kierunkiem było skierowanie się w stronę LGD „Równiny Wołomińskiej”, gdzie życzliwie przyjęto naszą gminę. Po widocznych efektach współpracy, kolejne cztery gminy z powiatu wyszkowskiego dołączyły do LGD. Niewątpliwie ogromne znaczenie przy wstępowaniu do LGD mia-

Wójt Gminy Zabrodzie – Adam Ołdak

ła przychylność władz stowarzyszenia, tj. Prezesa Zarządu – Rafała Rozpary oraz Przewodniczącego Rady – Janusza Tomasza Czarnogórskiego.

Nie tak dawno dzięki pozyskanym środkom z LGD „RW” udało się zorganizować w gminie festyn w Kicinach. Proszę opowiedzieć o tym wydarzeniu.

To prawda. Co roku, na terenie boiska przy Publicznej Szkole Podstawowej w Kicinach organizujemy festyn. To wydarzenie wpisało się już w tradycję naszej

gminy i odbywa się zawsze w ostatnią sobotę czerwca. Podczas tegorocznego festynu, rozegrano Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Zabrodzie. Cieszył się on sporym zainteresowaniem – udział w zawodach wzięło 11 drużyn z terenu gminy. Najlepsi okazali się piłkarze z Mostówki. Podczas festynu udostępniłmi bezpłatnie urządzenia lunaparkowe, tj. górę wspinaczkową, zjeżdżalnię Delfin, basen z piłeczkami, trampolinę oraz karuzelę. Uczestnicy mogli posilić się kielbaskami i kaszanką z grilla. Przygotowaliśmy również wiele atrakcyjnych konkursów rodzinnych, w których nagrodami były akcesoria sportowe. Zabawę umiłal zespół Reck Dance.

Ponad 200 tysięcy złotych LGD „RW” przyznało Panu na przebudowę drogi Niegów-Zabrodzie w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”. Jakie kryterium trzeba było spełnić, aby projekt został zaakceptowany?

Przede wszystkim musiała być to rzeczywista odnowa wsi. Do tego projektu wybraliśmy drogę łączącą miejscowości Zabrodzie i Zazdrość. Jest to droga powiatowa, jednak z uwagi na fakt, że powiat nie bardzo chciał zrealizować tę inwestycję, zmuszeni byliśmy wykonać ją ze środków własnych, wykorzystując przy tym możliwości pozyskania części funduszy na ten cel ze środków pochodzących z LGD „RW” w ramach programu Lokalnej Strategii Rozwoju. Inwestycja obejmowała wykonanie nowej nawierzchni, chodnika oraz ścieżki rowerowej we wsi Zazdrość i Zabrodzie, a także nasadzenia drzew oraz elementy małej architektury. Dzięki współpracy z LGD „RW” udało się wykonać zaplanowane działania.

Obecnie wnioskuje Pan o kwotę pomocy w wysokości prawie pół miliona złotych na zagospodarowanie centrum wsi Niegów i wsi Słopsk. Co konkretnie chciałby Pan wykonać w ramach możliwego dofinansowania?

W ramach tego projektu chciałbym, aby we wsiach Niegów i Słopsk wybudowano chodnik łączący te dwie miejscowości. Planowany odcinek do realizacji

tego przedsięwzięcia wynosi około 1600 metrów. Jestem przekonany, że ta inwestycja dobrze wpłynie na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców oraz estetykę wsi.

Z których dotychczas zrealizowanych projektów w ramach współpracy z LGD „RW” jest Pan najbardziej zadowolony?

Myszę, że najbardziej dumny jestem z realizacji projektu na zagospodarowanie centrum wsi Zabrodzie i Zazdrość. Do tej pory była to inwestycja, na którą

pozyskaliśmy najwięcej funduszy z LGD „RW”. Wspomnę, że droga, którą udało nam się wyremontować w ramach tego projektu była wcześniej w fatalnym stanie. Przed jej gruntowną przebudową wybudowaliśmy kanalizację sanitarną, kanalizację deszczową zmieniając dzięki temu bardzo ko-

rzystnie obraz miejscowości w tych rejonach. Skończył się problem nierówności i zalegającej wody, która nie miała odpływu. Dzisiaj, dzięki realizacji tej inwestycji przy współpracy z LGD „RW” mamy piękne chodniki i suche jezdnie.

Jakie wnioski na projekty planuje Pan złożyć w przyszłości?

W tym momencie będę starał się o realizację przedsięwzięć w ramach tzw. Małych Projektów. Jest to związane z tym, że limit Gminy Zabrodzie w ramach środków LSR przyznawanych ze strony LGD „RW” wkrótce zostanie wyczerpany. W miarę możliwości będę chciał złożyć wniosek na budowę świetlicy wiejskiej w miejscowości Gaj oraz mniejsze wnioski na dofinansowanie festynów, dożynek i innych atrakcyjnych uroczystości.

Jak zachęciłby Pan wójtów, którzy nie mają doświadczenia we współpracy z LGD „RW” a rozważają możliwość takiego działania?

Chcę podkreślić, że naprawdę warto zaangażować się w pracę nad przygotowaniem i składaniem projektów do LGD „RW”. Ich realizacja doskonale

Chcę podkreślić, że naprawdę warto zaangażować się w pracę nad przygotowaniem i składaniem projektów do LGD „RW”. Ich realizacja doskonale wpływa na estetykę i poprawę wizerunku całej gminy.

Podczas tegorocznego festynu w Kicinach odbył się Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Zabrodzie, w którym udział wzięło 11 drużyn z terenu gminy. Najlepsi okazali się gracze z Mostówki.

wpływa na estetykę i poprawę wizerunku całej gminy. Daje również ciekawe możliwości spędzenia wolnego czasu przez młodzież i dorosłych. Dlatego warto skorzystać z tej formy współpracy.

Jak skutecznie złożyć projekt, aby został pozytywnie rozpatrzony przez LGD „RW”?

Przed wszystkim należy zacząć od tego, że przy pisaniu wniosków trzeba brać pod uwagę kryterium, jakie znajduje się przy ocenie wniosku, żeby otrzymać dofinansowanie. Należy tak skonstruować wniosek, aby wpisywał się w strategię. Należy również realnie ocenić możliwości realizacji i nie wpisywać przypadkowych kwot i przypadkowych zadań, ponieważ później trudno jest wywiązać się z założeń i osiągnąć wskaźniki. Sądzę, że jest to najistotniejsze, bowiem przy dobrym zaplanowaniu realizacja jest o wiele łatwiejsza.

W ostatnich wyborach ponownie zyskał Pan przychyłność mieszkańców. Jakie są Pana priorytety w tej kadencji?

W dalszym ciągu inwestowanie w infrastrukturę, a zatem: budowa dróg, wodociągów i kanalizacji, infrastruktury sportowej, oświatowej, poprawa bezpie-

czeństwa. Priorytetem jest dla mnie także inwestycja w mieszkańców. W ramach Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki” mamy także osiągnięcia. Podpisaliśmy już 24 umowy na realizację projektów na kwotę przekraczającą 8 milionów złotych. Dzięki czemu bezpłatnie przeszkoliliśmy już ponad tysiąc mieszkańców w szerokiej ofercie szkoleń począwszy od kursów prawa jazdy kat. B i C, naukę języka angielskiego, obsługi komputera poprzez naukę projektowania w AUTOCAD, kursy księgowości, obsługę maszyn budowlanych, a skończywszy na różnorodnych formach aktywności takich jak taniec, aerobik, nauka gry na instrumentach. Największą chlubą są niewątpliwie bezpłatne przedszkola dla siedemdziesięciorga dzieci przez okres trzech lat.

Gratuluje dotychczasowych osiągnięć i życzę dalszych sukcesów. Dziękuję za rozmowę.

Na czym polegają Małe Projekty?

■ **MAŁE PROJEKTY** są to projekty przyczyniające się do poprawy jakości życia lub zróżnicowania działalności gospodarczej na obszarze działania LGD, które nie kwalifikują się do wsparcia w ramach działań Osi 3.

Minimalna wysokość pomocy przy Małych Projektach to **4 500 zł**, a maksymalna **25 000 zł**.

Całkowita wartość wszystkich złożonych projektów nie może przekroczyć **100 000 zł**.

Jeżeli maksymalny koszt jest przekroczony nie wpisuje się w działanie Małe Projekty lecz w „Odnowę wsi”, w której obowiązują inne warunki.

BENEFICJENCI MAŁYCH PROJEKTÓW

Beneficjentami w Małych Projektach mogą być:

- osoby fizyczne, które są: obywatelami państwa członkowskiego, pełnoletnie, zameldowane na pobyt stały na obszarze objętym LSR, lub wykonujące działalność gospodarczą na tym obszarze,
- osoby prawne albo jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną: działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, posiadające siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzące działalność na obszarze objętym LSR, lub utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje albo stowarzyszenia, które posiadają siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzą działalność na tym obszarze. Każdy beneficjent musi mieć numer producenta nadany w ARiMR.

Planowany termin naboru Małe Projekty

**Zarząd Lokalnej Grupy Działania Równiny Wołomińskiej
informuje o planowanym terminie naboru na:**

Małe Projekty – 02-18 listopada 2011 r.

Małe Projekty

■ **Wysokość pomocy w Małych Projektach** nie może przekroczyć 70% kosztów kwalifikowanych i nie więcej niż 25 000 zł na jeden Mały Projekt. Poziom dofinansowania dla jednego beneficjenta w okresie programowania nie może przekroczyć kwoty 1 000 000 zł.

LGD będą mogły wybierać projekty ponad limit zaplanowanych środków w danym naborze, aby efektywniej wdrażać LSR.

■ **Wkładem własnym obok pieniędzy może być praca.** Obecnie (po 10.05.2010 r.) nastąpił wzrost pracy i usług świadczonych nieodpłatnie z 10% do 30% kosztów kwalifikowanych pomniejszych o koszty ogólne. Wartość pracy będzie się wyliczać według wzoru:

$$X = \frac{A}{168} * H$$

X – wartość pracy oraz usług świadczonych nieodpłatnie;

A – przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w drugim roku poprzedzającym rok, w którym złożono wniosek o przyznanie pomocy;

H – liczba przepracowanych godzin.

Pozostałą część wkładu własnego stanowią pieniądze (jeśli płacimy gotówką, możemy płacić do kwoty 1 000 zł, powyżej tej kwoty jest to koszt niekwalifikowany). Płatności najlepiej więc dokonywać poprzez przelewy bankowe. Stawka za godzinę własnej pracy wynosi 17,53 zł.

SKĄD WZIĄĆ PIENIĄDZE NA WKŁAD WŁASNY?

- Stowarzyszenia, biblioteki, organizacje pozarządowe mogą starać się o pozyskanie wkładu własnego z funduszu Sołeckiego, Alkoholowego, kredytu bankowego, którego zaciągnięcie daje możliwość umowa z UM, którą podpisuje beneficjent.
- Osoby fizyczne również mogą korzystać z takiego kredytowania. Do projektu można również wziąć partnera, który zapewni wkład albo jego część.

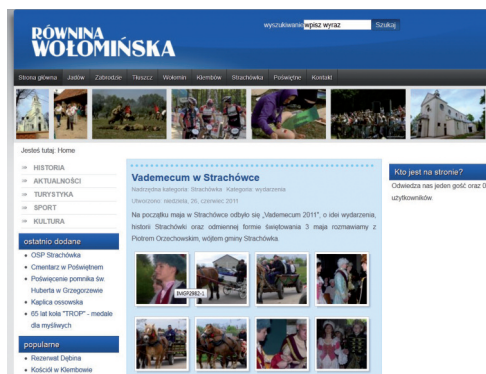

Małe Projekty – etapy i wyprzedzające finansowanie

■ Mały Projekt może być realizowany maksymalnie 2 lata. Może być też realizowany w 2 etapach, wtedy po realizacji pierwszego etapu składa się faktury oraz wnioski o płatność i można przystąpić do realizacji drugiego etapu. Jest to przykład rozłożenia finansowania Małego Projektu.

■ Wyprzedzające finansowanie – od 10 maja 2010 r. dotychczasowe wyprzedzające finansowanie wniosków, zostało zamienione na zaliczkowe finansowanie kosztów kwalifikowanych działań z Leadera.

W przypadku małych projektów wnioskowana kwota zaliczki nie może przekroczyć 20% kwoty pomocy przypadającej na kwalifikowane koszty inwestycyjne. Jeżeli pomoc ta jest przyznana po 2010 r. to kwota zaliczki nie może przekroczyć 50% kwoty pomocy przypadającej na koszty kwalifikowane ponoszone na realizację inwestycji. Warunkiem wypłaty zaliczki jest ustanowienie zabezpieczenia dla właściwego jej wykorzystania w postaci gwarancji bankowej odpowiadającej 110% kwoty zaliczki. Lista gwarantów obejmuje 36 instytucji finansowych.

Przykład Małych projektów –
Wykonanie strony internetowej
www.rownina-wołomińska.pl.
Projekt jest w trakcie realizacji przez
Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe
LOGOS.

REALIZACJA MAŁYCH PROJEKTÓW

- **OBSZAR:** W przypadku Małych Projektów jedynie operacje o charakterze inwestycyjnym muszą być realizowane na obszarze objętym LSR, operacje nieinwestycyjne mogą być realizowane poza obszarem objętym LSR.
- **TERMIN:** Przy planowaniu terminu rozpoczęcia realizacji projektu musimy wziąć pod uwagę okres oceny wniosków przez LGD (1 miesiąc), okres oceny wniosków przez UM (od 3 miesięcy wzwyż). Realizację projektu najlepiej jest rozpocząć po podpisaniu umowy z UM, gdyż daje to gwarancję zwrotu 70% poniesionych kosztów kwalifikowanych.

Cele i przedsięwzięcia

■ Projekt musi realizować chociaż jedno przedsięwzięcie zawarte w Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „RW”. Cele te i przedsięwzięcia muszą być wpisane, łącznie z numerami i tytułami, we wniosku w pkt. 13.2. Cele operacji. Jest to bardzo ważne, ponieważ jeżeli projekt nie wpisuje się w żadne przedsięwzięcie zostaje automatycznie odrzucony. W pkt. 13.2.2 należy uzasadnić zgodność celów i przedsięwzięć z celami LSR i kryteriami wyboru operacji przez LGD.

■ Cele ogólne:

1. Poprawa jakości życia, w tym warunków zatrudnienia.
2. Waloryzacja zasobów przyrodniczych i kulturowych.

■ Cele szczegółowe:

1. Lepszy dostęp mieszkańców obszaru LGD do kultury, sportu i nośników teleinformatycznych.
2. Stworzenie oferty turystycznej obszaru LGD „Równiny Wołomińskiej”.
3. Ochrona wartości kulturowo – przyrodniczych i historycznych obszaru LGD.
4. Rozwój lokalnego rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych.
5. Stworzenie produktu lokalnego i regionalnego.
6. Wzrost liczby i poprawa aktywności organizacji pozarządowych, lokalnych liderów i grup nieformalnych.

Podczas imprezy „Smaki Nadbużańskie” w skansenie w Kuligowie odbył się kiermasz produktów tradycyjnych i regionalnych oraz wyrobów rękodzieła. Wystąpiła „Kapela z Targówka”.

TAB. I CELE I PRZEDSIĘWZIĘCIA

Lp.	Przedsięwzięcia	Cele				
		1	2	3	4	5
1	Aby spędzić wolny czas kulturalnie	x		x		
2	Abys pędzić wolny czas aktywnie	x				
3	Internet – uczy, bawi, ale i pomaga zdobyć klientowi pracę	x			x	
4	Szlaki wolności i sławnych przodków		x			
5	Wypoczynek nad wodą i na wołomińskiej wsi		x			
6	Produkt z lokalnym smaczkiem					x
7	Chronimy nasze dziedzictwo kulturowe			x		
8	Nowe miejsca pracy				x	
9	Ochrona środowiska naturalnego poprzez wykorzystanie energii odnawialnej	x			x	

1. ABY SPĘDZIĆ WOLNY CZAS KULTURALNIE

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do osiągnięcia przede wszystkim celu szczegółowego 1. „Lepszy dostęp mieszkańców obszaru LGD do kultury, sportu i nośników teleinformatycznych”, ale także celu 3. „Ochrona wartości kulturowo-przyrodniczych i historycznych obszaru LGD”, ponieważ organizacja imprez kulturalnych opierać będzie częściowo o te wartości.

Przykładowe projekty:

- Modernizacja i wyposażenie gminnej biblioteki publicznej.
- Utworzenie, remont i modernizacja świetlicy wiejskiej.
- Przystosowanie remizy OSP na Świetlicę Integracji Społecznej.
- Budowa Wiejskiego Ośrodka Kultury.
- Utworzenie świetlicy środowiskowej.
- Organizacja warsztatów o tematyce edukacyjnej.
- Warsztaty teatralne.
- Przegląd i warsztaty zespołów ludowych.

2. ABY SPĘDZIĆ WOLNY CZAS AKTYWNIE

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do osiągnięcia przede wszystkim celu szczegółowego 1. „Lepszy dostęp mieszkańców obszaru LGD do kultury, sportu i nośników teleinformatycznych”.

Przykładowe projekty:

- Budowa boiska.
- Budowa placu zabaw dla dzieci.
- Utworzenie siłowni.
- Organizacja imprezy rekreacyjno-sportowej dla rodzin i młodzieży z terenu LGD.

Małe Projekty – Gmina Zabrodzie, organizacja festynu z okazji Dnia Dziecka.

3. INTERNET – UCZY, BAWI, ALE I POMAGA ZDOBYĆ KLIENTÓW I PRACĘ

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do osiągnięcia przede wszystkim celu szczegółowego 1. „Lepszy dostęp mieszkańców obszaru LGD do kultury, sportu i nośników teleinformatycznych”, ale także 4. „Rozwój lokalnego rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych”.

Przykładowe projekty:

- Organizacja kafejek internetowych.
- Opracowanie stron internetowych, w tym umożliwiających sprzedaż produktów przez internet.

4. SZLAKI WOLNOŚCI I SŁAWNYCH PRZODKÓW

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do osiągnięcia przede wszystkim celu 2. „Stworzenie oferty turystycznej obszaru LGD „Równiny Wołomińskiej”.

Przykładowe projekty:

- Wyznaczenie i oznakowanie tras turystycznych.
- Organizacja imprez promujących szlaki turystyczne.
- Stworzenie wypożyczalni rowerów.
- Zagospodarowanie terenu i miejsc publicznych.

5. WYPOCZYNEK NAD WODĄ I NA WOŁOMIŃSKIEJ WSI

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do osiągnięcia przede wszystkim celu szczegółowego 2. „Stworzenie oferty turystycznej obszaru LGD „Równiny Wołomińskiej”. Projekty polegać będą na zagospodarowaniu zbiorników wodnych – stawów i rzek oraz na inwestycjach związanych z prowadzeniem gospodarstw agroturystycznych.

6. PRODUKT Z LOKALNYM SMACZKIEM

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do osiągnięcia przede wszystkim celu szczegółowego 5. „Stworzenie produktu lokalnego i regionalnego”.

Przykładowe projekty:

- Budowa wiejskiej karczmy, produkcja i sprzedaż tradycyjnych wyrobów.
- Budowa tradycyjnej wędzarni wraz z zapleczem masarskim.
- Budowa pieca chlebowego wraz z zapleczem, zbieranie tradycyjnych receptur, produkcja i sprzedaż tradycyjnych wyrobów.
- Przetwórstwo rolno-spożywcze produktów ekologicznych.
- Przeprowadzenie cyklu szkoleń z zakresem form tradycyjnych upraw, regionalnych potraw i możliwości ich zastosowania.
- Organizacja imprezy promującej lokalne i regionalne produkty żywnościowe.

7. CHRONIMY NASZE DZIEDZICTWO KULTUROWE

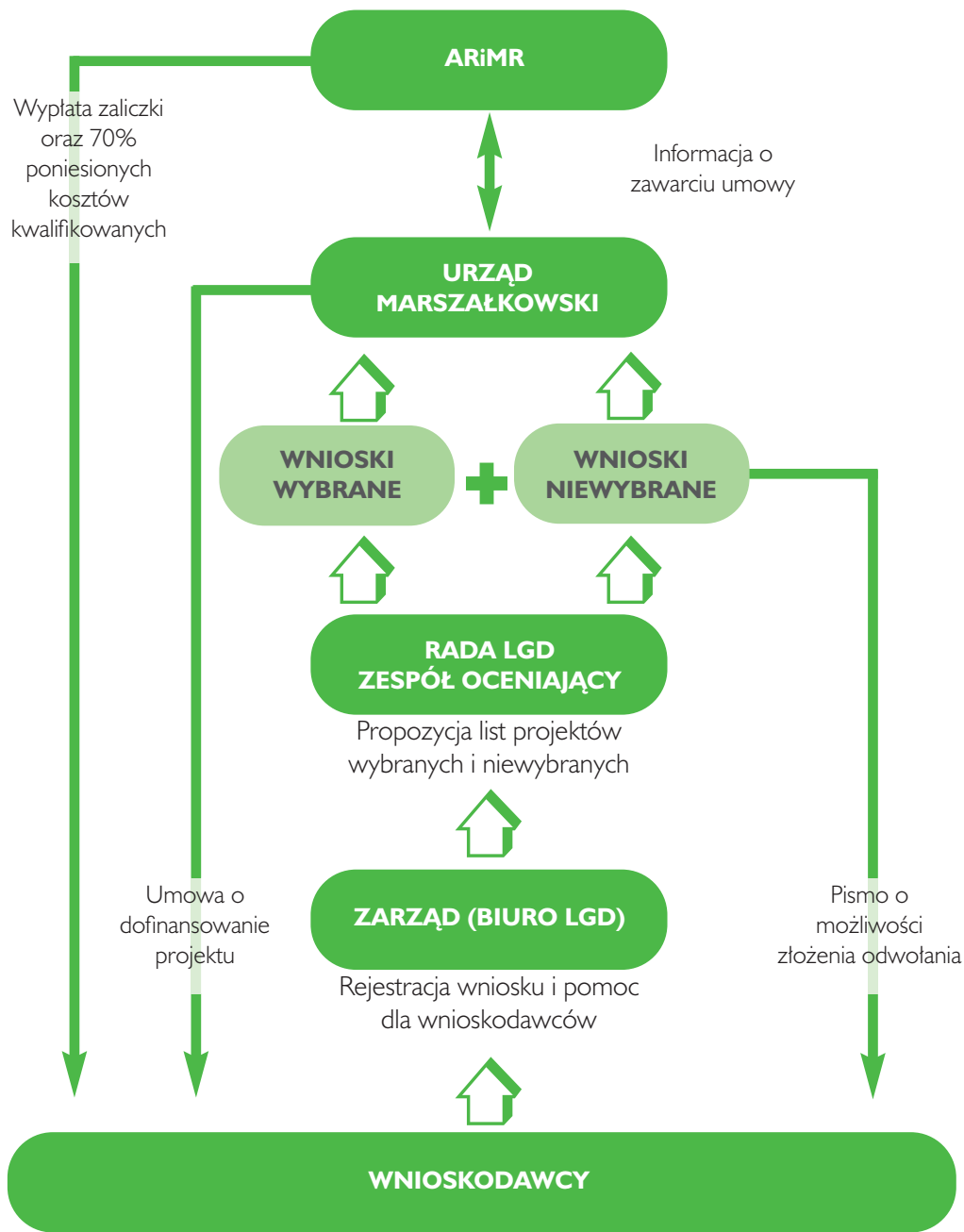
Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do osiągnięcia przede wszystkim celu szczegółowego 3. „Ochrona wartości kulturowo-przyrodniczych i historycznych obszaru LGD”.

Przykładowe projekty:

- Rekonstrukcja zabytkowego wiatraka (młyna).
- Opracowanie zbiorów etnograficznych.
- Festyn w urodziny Wł. Podkowińskiego, festyn w urodziny W. Karskiej.
- Wykorzystanie kącika pamięci.
- Odrestaurowanie i przywrócenie do pierwszej świetności kapliczek.
- Wydawnictwa związane z dziedzictwem kulturowym i historią obszaru LGD.
- Utworzenie muzeum lub izby regionalnej.
- Wykonanie pomnika.

SCHEMAT PROCEDURY WYBORU PROJEKTÓW

Małe Projekty

Karta oceny projektów

Promowane są wnioski małe, tanie, szybkie, innowacyjne i oddziałujące na inne gminy. Wynika to z karty oceny projektu. Maksymalnie projekt może zdobyć 57 punktów.

■ ZMIANY W TRAKCIE REALIZACJI PROJEKTU

Wszystkie zmiany, które nastąpiły w trakcie realizacji projektu muszą być aneksowane w UM. Jeżeli posiadamy partnerów projektu, trzeba załączyć oświadczenia partnerów o przystąpieniu do projektu. Jeżeli istnieje możliwość uogólnienia pewnego opisu we wniosku (np. daty spotkań, ceny, gdyż mogą one ulec zmianie), to najlepiej jest uogólnić zapis.

Karta oceny projektów składa się z ośmiu działów, w ramach których w każdym z nich można zdobyć określoną ilość punktów.

■ **Po pierwsze:** oceniana jest zgodność z celami LSR. Za jedno przedsięwzięcie beneficjent otrzymuje 5 punktów, za dwa przedsięwzięcia – 10 punktów, a za trzy – 15 punktów.

■ **Po drugie:** ocenia się oddziaływanie projektu. W tym przypadku za każdą gminę objętą LSR, na którą oddziałuje projekt, beneficjent otrzymuje 1 punkt (maksymalnie można uzyskać 5 punktów).

■ **Po trzecie:** ocenie podlega ilość zaangażowanych podmiotów przy realizacji operacji. Możliwość zdobycia punktów przedstawia się następująco:

1–3 podmiotów	1 pkt
4–6 podmiotów	2 pkt
7–10 podmiotów	5 pkt
Stowarzyszenia i gminy	5 pkt

■ **Po czwarte:** punkty otrzymuje się w wyniku oceny perspektywy rozwoju, trwałości projektu. Im większe perspektywy i trwałość projektu – tym większa liczba przyznanych punktów dla beneficjenta (maksymalnie można otrzymać 5 punktów).

■ **Po piąte:** wpływ na ocenę projektu ma ilość miejsc pracy. Za jedno miejsce pracy beneficjent uzyskuje 1 punkt. Maksymalnie można przyznać 5 punktów (nie jest istotna forma zatrudnienia).

■ **Po szóste:** ocenie podlega innowacyjność projektu. Jeśli projekt dotyczy działania bądź działań dotychczas nietosowanych na obszarze LSR wówczas beneficjent otrzymuje od 0 do 5 punktów.

■ **Po siódme:** punkty zdobywa się także za czas trwania operacji. Im krótszy – tym więcej punktów można otrzymać. Przedstawia się to następująco:

do 6 miesięcy	7 pkt
6–12 miesięcy	4 pkt
powyżej 12 miesięcy	0 pkt

■ **Po ósme:** wpływ na ilość punktów ma wnioskowana kwota pomocy. I tak jeżeli wynosi:

mniej niż 7 tys. zł	10 pkt
od 7–15 tys. złotych	6 pkt
15–20 tys. złotych	3 pkt
powyżej 20 tys. zł	1 pkt

Program Rozwoju Bibliotek szansą na realizację projektów

■ Biblioteka Publiczna w Tłuszczu od kilku lat współpracuje z LGD „Równiny Wołomińskiej” pozyskując wsparcie finansowe na wiele atrakcyjnych przedsięwzięć. Jednym z nich są Tłuszczańskie Biesiady z Książką. O tegorocznych obchodach tej uroczystości, początkach wspólnego działania z LGD „Równiny Wołomińskiej” oraz planowanych wnioskach na dofinansowanie różnych inwestycji z dyrektor Biblioteki Publicznej w Tłuszczu – Bogumiłą Boguszewską rozmawia Mariusz Kalinowski.

W jaki sposób i przy jakiej okazji rozpoczęła się Pani współpraca z LGD „Równiny Wołomińskiej”?

Doskonała promocja prowadzona przez LGD „RW” z zakresu swojej działalności oraz szkolenia dla przyszłych beneficjentów, spowodowała, że zainteresowałam się współpracą z LGD „RW”. Moja ścisła współpraca z LGD „RW” rozpoczęła się w grudniu 2009 roku, kiedy to władze stowarzyszenia skutecznie zachęciły mnie do napisania i złożenia projektu dla biblioteki. Projekt został pozytywnie oceniony i wiosną 2010 r. rozpoczęłam jego realizację.

Jakie projekty w ramach współpracy z LGD „RW” udało się Pani do tej pory zrealizować?

Dotychczas złożyłam trzy projekty do LGD „RW”. Dwa z nich już udało mi się zrealizować. Były to projekty złożone w ramach działania. Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju. Dotyczyły dofinansowania organizacji XVI-tych i XVII-tych „Biesiad z książką” w 2010 i 2011 r. Na pierwszy z nich biblioteka otrzymała dofinansowanie w wysokości ok. 7 tysięcy złotych. Drugi jest w trakcie załatwiania formalności w Urzędzie Marszałkowskim.

Zatem poprzedni rok dzięki Pani inicjatywie był dla Biblioteki Publicznej w Tłuszczu niezwykle interesujący. Chociażby w marcu w ramach projektu „Biesiady z Książką” placówka otrzymała wsparcie finansowe na organizację Tłuszczańskich Biesiad z Książką. Jak ocenia Pani tamte uroczystości?

**Dyrektor Biblioteki Publicznej
w Tłuszczu – Bogumiła Boguszewska**

Tak, to prawda rok 2010 był niezwykle pracowity dla Biblioteki i sądzę, że interesujący dla jej użytkowników. Wiąże się to między innymi z realizacją dwóch dużych projektów, „Programu Rozwoju Bibliotek” oraz „Infrastruktury Bibliotek”. Dzięki współpracy Biblioteki z LGD „RW” został dofinansowany także projekt „Biesiady z Książką”, w ramach którego Biblioteka mogła z okazji obchodów Roku Chopinowskiego zaprosić mieszkańców na recital pianisty A. Sychowskiego i tenora W. Matulki. Mogłam także zorganizować spotkanie autorskie z pisarką Ewą Chotomską oraz Michałem Ogórkim i Arturem Andrusem. Według mnie występ gości bardzo podobały się publiczności. Świadczyły o tym chociażby wielokrotne bisy artystów oraz opinie prasowe podkreślające że „pomysł imprezy był świetny, a jej program bardzo ciekawy”.

Ponad pół roku po uroczystościach Tłuszczańskie Biesiady z Książką, Biblioteka Publiczna w Tłuszczu zorganizowała spotkanie, którego głównym celem było powołanie partnerstwa na rzecz rozwoju społeczności lokalnej. Jaki jest efekt tego spotkania i co udało się dzięki niemu osiągnąć?

W sierpniu ubiegłego roku w Bibliotece w ramach PRB zostało zorganizowane spotkanie, mające na celu stworzenie partnerstwa, przyczyniającego się do rozwoju społeczności lokalnej i jej mieszkańców. Uczestnikami spotkania byli przedstawiciele samorządu, banku, OPS, oświaty, doradztwa rolniczego, UGW, Urzędu Pracy oraz czytelnicy. Na spotkaniu tym omówiłam cele strategiczne Biblioteki na najbliższe cztery lata. Najważniejsze z nich to:

- rozwój intelektualny lokalnej społeczności, między innymi poprzez utworzenie UTW, spotkania autorskie,
- biblioteka partnerem dla lokalnych instytucji,
- poprawa bazy lokalowej i usług internetowych,
- utworzenia Bibliotecznego Ośrodka Komunikacji Społecznej.

W odpowiedzi na przedstawione cele padło wiele propozycji współpracy. Najwięcej zbieżnych celów z Biblioteką miał OPS, z którego to inicjatywy Biblioteka podpisała wkrótce partnerstwo oraz przystąpiła wspólnie do tworzenia Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Podejmuje Pani wiele aktywnych działań związanych z Programem Rozwoju Bibliotek. Proszę przybliżyć główne idee tego przedsięwzięcia?

Program Rozwoju Bibliotek to duże przedsięwzięcie ogólnopolskie, w którym dane mi było uczestniczyć. Przyznaję, że wzięłam w nim udział, gdyż prezes LGD „RW” (także bibliotekarz) skutecznie zachęcił mnie do przystąpienia do tegoż programu w charakterze biblioteki partnerskiej. Program ma na celu pomóc bibliotekom w przeobrażeniu się w nowoczesne centra informacyjne, kulturalne i edukacyjne, animujące także aktywność obywatelską. Dzięki wsparciu z PRB mieszkańcy naszej gminy (szczególnie korzystający z bibliotek wiejskich) mają dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych. Wzmocnio-

ne także zostały kompetencje i prestiż zawodu bibliotekarza. W ramach PRB nasza biblioteka złożyła wniosek i uczestniczyła w programie uruchomionym przez Telekomunikację Polską pt. „Biblioteka z Internetem TP”, którego celem była bezpłatna internetyzacja bibliotek. W wyniku tego, biblioteki nasze otrzymały w 2010 roku, usługi w technologii przewodowej, a tam gdzie to nie było możliwe w technologii radiowej. Filie biblioteczne obecnie posiadają internet, a także sprzęt komputerowy i biurowy (drukarki, skanery, kopiarki, faks) oraz odpowiednie oprogramowania i aparaty fotograficzne. Pracownicy bibliotek zostali należycie przeszkoleni i zainspirowani do pracy na rzecz społeczności lokalnej. Innym działaniem związanym z PRB jest napisanie i realizacja projektu „Infrastruktura bibliotek”. Dzięki niemu, sklepienie tłuszczańskie biblioteki zostało gruntownie ocieplone – zmniejszyły się opłaty za ogrzewanie. Biblioteka została odnowiona. Stworzono i wyposażono kącik przeznaczony dla najmłodszych. Ocieplono i wyremontowano Filie Biblioteczną w Jasienicy. Odnowiono i pozyskano dodatkowy pokój dla Filii w Mokrej Wsi. To tylko część korzyści jakie udało mi się uzyskać dzięki temu projektowi.

Jakie projekty w ramach Programu Rozwoju Bibliotek udało się zrealizować Bibliotece Publicznej w Tłuszczu w tym roku?

Oprócz omówionych projektów w ramach PRB wnioskowałam o dotacje finansową z programu „Akademia Orange dla bibliotek” w celu pokrycia miesięcznych kosztów dostępu do internetu we wszystkich placówkach bibliotecznym w gminie. Wniosek został pozytywnie rozpatrzony i nasza biblioteka pozyskała na ten cel kwotę sześciu tysięcy złotych. Inne nasze osiągnięcia to zakwalifikowanie do konkursu gruntowego „Aktywna Biblioteka”. Biblioteka mogła zrealizować swój pomysł na organizację spotkań z poezją zatytułowany „Poezja skąpana w Tłuszczu”. W ramach tego projektu zaprosiłam poetki i zorganizowane zostały cztery spotkania. Poezja była recytowana przez znanych lektorów m.in. A. Ferencę i K. Łaniewską. Recytacji towarzyszył akompaniament muzyczny lub śpiew piosenek. Na zakończenie każdego spotkania odbyła się degustacja

Dzięki współpracy Biblioteki z LGD „RW” został dofinansowany także projekt „Biesiady z Książką”.

przygotowanych przez wolontariuszy potraw. Wydaliśmy także foldery z przepisami na te potrawy. Projekt cieszył się ogromnym powodzeniem wśród czytelników i słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Sukcesy, które osiąga Biblioteka Publiczna w Tłuszczu to wynik sporej pracy i wielu ciekawych pomysłów oraz przygotowania projektów, które zyskują uznanie i wsparcie finansowe. Czy w związku z tym, napotyka Pani na jakieś problemy związane z realizacją wniosków?

Rzeczywiście przygotowanie i realizacja tych projektów zajmuje mi wiele czasu i jest niejednokrotnie powodem stresu. Największym problemem z reali-

zacją wniosków jest czas oczekiwania od momentu złożenia do podpisaniu umowy z Urzędem Marszałkowskim. Mimo to nie zniechęcam się i piszę kolejne projekty do LGD „RW”.

Jakie wnioski na dofinansowanie imprez będzie Pani składać na 2012 rok? Jakie główne cele związane z rozwojem biblioteki ma Pani na najbliższe lata?

Chciałbym napisać i zrealizować kolejny wniosek na dofinansowanie „Biesiad z książką” mam także w zamyśle złożenie wniosku na organizację niektórych zajęć wspólnie z OPS dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Będę również składać wniosek o dofinansowanie opłat za internet oraz do Biblioteki Narodowej na dofinansowanie zakupu książek.

W ciągu najbliższych lat chciałbym skomputeryzować całość zbiorów bibliotecznych w gminie. Myślę, że dzięki realizacji gminnego projektu dotyczącego „cyfrowej pustyni”, a w szczególności zakupu komputerów z bibliotecznym, nowoczesnym oprogramowaniem – uda mi się wykonać to przedsięwzięcie.

Czego serdecznie Pani życzę i dziękuję za rozmowę.

Podsumowanie naboru na projekty w ramach LSR LGD „RW”

■ Lokalna Grupa Działania „Równiny Wołomińskiej” przeprowadziła nabór wniosków w ramach działania 413 – Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach takich działań jak „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, „Odnowa i rozwój wsi”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” oraz w ramach Małych projektów.

Prezentujemy i opisujemy projekty, które zyskały najwięcej punktów i jednocześnie zostały zakwalifikowane do dofinansowania.

■ ODNOWA I ROZWÓJ WSI

Na szczególną uwagę zasługuje projekt gminy Długosiodło i gminy Wołomin.

Pierwsza z nich złożyła wniosek o przyznanie pomocy finansowej: **Budowa basenu odkrytego z budynkiem zaplecza w miejscowości Długosiodło – etap I.**

Planowany cel tego przedsięwzięcia to: wzrost dostępu do infrastruktury sportowej poprzez budowę basenu odkrytego z budynkiem zaplecza w miejscowości Długosiodło.

Operacja przyczyni się do poprawy jakości życia, w tym warunków zatrudnienia. Powstaną nowe miejsca pracy. Projekt będzie oddziaływał na sąsiednie gminy. Tym samym – wzrośnie atrakcyjność obszaru objętego obszarem LSR.

Wnioskowa kwota pomocy: 500 000,00 zł,

Całkowity koszt operacji: 1 093 827,60 zł,

Ilość przyznanych punktów: 21,50

Gmina Wołomin złożyła wniosek o przyznanie pomocy finansowej na dofinansowanie operacji: **Rowe-rem po Parku Kulturowym „Ossów – Wrota Bitwy Warszawskiej 1920 roku”.**

Ogólnym celem inwestycji jest waloryzacja zasobów przyrodniczych i kulturowych. Celem szczególnym jest natomiast stworzenie oferty turystycznej

obszaru LGD „Równiny Wołomińskiej” w tym przedsięwzięcie: szlaki wolności i sławnych przodków. Dzięki temu zwiększy się dostępność mieszkańców do ogólnopolskiej infrastruktury na terenie wiejskim.

Operacja ta jak najbardziej wpisuje się w LSR i jest zgodna z jej celami oraz kryteriami wyboru. Przyczyni się do pobudzenia aktywizacji i integracji społeczności lokalnej. Stworzy także możliwości aktywnego zagospodarowania czasu mieszkańcom i osobom przyjezdnym oraz uatrakcyjni pobyt zwiedzającym w Ossowie.

Wnioskowana kwota pomocy: 72 000,00 zł,

Całkowity koszt operacji: 1 10 000 zł,

Ilość przyznanych punktów: 19,50

■ MAŁE PROJEKTY

Bardzo dobrze oceniono wniosek Powiatu Wołomińskiego o dofinansowanie operacji: **Obchody 91. rocznicy „Bitwy Warszawskiej – 1920 r.” – Ossów 2011.**

Przedmiotem projektu jest zorganizowanie obchodów rocznicy „Bitwy Warszawskiej 1920 r.” w Ossowie. Projekt pozwoli zaktywizować ludność z terenów wiejskich, zaspokoi ich potrzeby kulturalne, a także pozwoli wypromować ten obszar. Impreza ma bowiem charakter ponadlokalny a udział w niej biorą zawodnicy z kraju i ze świata.

Wnioskowana kwota pomocy: 25 000,00 zł,

całkowity koszt operacji: 40 000,00 zł,

Ilość przyznanych punktów: 30,80

Interesujący wniosek złożyła również Gmina Jadów na dofinansowanie operacji: **Organizacja czasu wolnego młodzieży poprzez realizację zajęć artystycznych.**

Celem projektu jest wychowywanie młodzieży przez kultywowanie regionalnej tradycji i zwyczajów, zaktywizowanie młodych ludzi do kulturalnego spędzania wolnego czasu i podniesienie jakości życia w warunkach wiejskich. Cele te będą realizowane przez udział młodzieży w warsztatach tanecznych i zajęciach muzycznych. Nabyte umiejętności będą prezentowane w ramach utworzonego zespołu ludowego. Realizacja projektu stworzy możliwość prowadzenia działalności kulturalnej o odpowiednim standardzie, a także wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców oraz promocję obszarów wiejskich.

Wnioskowana kwota pomocy: 6 860,00 zł,

Całkowity koszt operacji: 9 800,00 zł,

Ilość przyznanych punktów: 30,06

■ RÓŻNICOWANIE W KIERUNKU DZIAŁALNOŚCI NIEROLNICZEJ

W ramach tego działania najlepszy i dobrze uzasadniony wniosek spełniający kryterium LSR złożyła osoba fizyczna z Jasienicy (gmina Tłuszcz). Ubiegała się o przyznanie pomocy finansowej, której celem ma być **poprawa konkurencyjności przedsiębiorstwa zajmującego się małą gastronomią.** W wyniku realiza-

cji tej inwestycji nastąpi utworzenie nowej firmy prowadzonej przez osobę w wieku produkcyjnym. Dzięki temu zmniejszy się bezrobocie i poprawi się sytuacja gospodarstwa. Przedsiębiorca dodatkowo zatrudni młode osoby, obsługujące potencjalnych klientów obiektu gastronomicznego.

Wnioskowana kwota pomocy: 100 000,00 zł,

Całkowity koszt operacji: 251 904,00 zł,

Ilość przyznanych punktów: 28,20

Pozytywnie zaopiniowano również wniosek osoby fizycznej z Klembowa (gmina Klembów). Celem dofinansowania jest: **poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez utworzenie sklepu wielobranżowego.** Realizacja projektu pozwoli wygenerować 2 nowe miejsca pracy – (właściciel plus jedna osoba). W wyniku inwestycji zostanie zrealizowana budowa obiektu handlowego wraz z towarzyszącą mu infrastrukturą. Nowo powstały sklep będzie mógł być zapleczem handlowym dla turystów przebywających w okolicznym terenie. W sklepie planowana jest sprzedaż lokalnych produktów, które są wytwarzane przez okolicznych producentów.

Wnioskowana kwota pomocy: 83 223,00 zł,

Całkowity koszt operacji: 204 429,00 zł,

Ilość przyznanych punktów: 25,47

LISTA WNIOSKÓW WYBRANYCH DO REALIZACJI I FINANSOWANIA W RAMACH LSR LGD „RW”

Lp.	Nazwa beneficjenta		Wnioskowana kwota pomocy (w zł)	Ilość uzyskanych punktów
1	Gmina Długosiodło	Budowa basenu odkrytego z budynkiem zaplecza w miejscowości Długosiodło – etap I	500 000,00	21,50
2	Gmina Wołomin	Rowerem po Parku Kulturalnym „Ossów – Wrota Bitwy warszawskiej 1920 roku”	72 000,00	19,50
3	Gmina Wyszków	Uporządkowanie przestrzeni publicznej poprzez budowę chodników w miejscowościach: Gulczewo, Olszanka, Leszczydół Nowiny na terenie Gminy Wyszków	620 000,00	17,80
4	Gmina Tłuszcz	Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego w Jasienicy	425 622,00	15,86
5	Gmina Zabrodzie	Zagospodarowanie centrum wsi Niegów oraz zagospodarowanie centrum wsi Słopsk	497 250,00	15,79

■ TWORZENIE I ROZWÓJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW

W ramach tego działania najkorzystniej oceniono wniosek osoby fizycznej ze wsi Słopsk (gmina Zabrodzie). Ubiegający się o dofinansowanie złożył wniosek o przyznanie pomocy finansowej, której celem ma być: **utworzenie działalności gospodarczej oraz utworzenie trzech miejsc pracy**. Projekt szeroko wpisuje się w zapisy Lokalnej Strategii Rozwoju Równiny Wołomińskiej poprzez swój zakres rzeczowy. Bezpośrednio koresponduje z celami szczegółowymi nr 2: „Stworzenie oferty turystycznej obszaru LGD Równiny Wołomińskiej”, nr 4: „Rozwój lokalnego rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych” oraz celem szczegółowym nr 5: „Stworzenie produktu lokalnego i regionalnego”.

Realizacja projektu pozwoli na budowę budynku produkcyjnego, w którym będą wytwarzane produkty garmazeryjne, w tym produkty regionalne jak sóska mazowiecka.

Wnioskowana kwota pomocy: 300 000,00 zł,

Całkowity koszt operacji: 943 608,12 zł,

Ocena: 39,93

Niezwykle interesująco przedstawia się wniosek osoby fizycznej z miejscowości Trzcinka (gmina Poświętne). Dotyczy **przyznania pomocy w ramach działania LSR. Cele operacji to:**

- wyposażenie w maszyny, narzędzia i sprzęt budynku zaprojektowanego i wybudowanego z myślą o działalności produkcyjnej: podjęcie pozarolniczej działalności gospodarczej – produkcji ikon,
- stworzenie stałych miejsc pracy dla co najmniej 2 młodych osób mieszkających na obszarze LGD „Równiny Wołomińskiej”,
- stworzenie produktu o charakterze regionalnym, produktu związanego z tradycją historyczno-religijną obszaru LGD.

Wnioskowana kwota pomocy to: 66 948,00 zł,

Całkowity koszt operacji: 84 302,74 zł,

Ocena: 34,27

LISTA WNIOSKÓW WYBRANYCH DO REALIZACJI I FINANSOWANIA W RAMACH LSR LGD „RW”

Lp.	Nazwa beneficjenta	Tytuł operacji	Miejsce realizacji operacji	Wnioskowana kwota pomocy	Ilość uzyskanych punktów
1	A. Garbarczyk	Garmażeria Pasibrzuch – pysznie, tradycyjnie i lokalnie. Operacja polega na utworzeniu firmy pod nazwą Pasibrzuch Adam Grabarczyk w miejscowości Słopsk na obszarze Lokalnej Grupy Działania Równiny Wołomińskiej poprzez budowę budynku produkcyjnego oraz utworzenie trzech nowych miejsc pracy. Projekt został podzielony na dwa etapy, pierwszy z nich kończy się w styczniu przyszłego roku, zaś kolejny w marcu 2012 r.	Gmina Zabrodzie	300 000,00	39,93
2	M. Szałwia	Operacja ma na celu wyposażenie firmy w maszyny do produkcji ikon – obrazów sakralnych na deskach zdobionych mosiężną „koszulką” z wytłoczonymi na niej ornamentami. Produkt można zaliczyć do kategorii dewocjonalia.	Gmina Poświętne	66 948,00	34,27
3	A. Matejko	Rozbudowa kompleksu i powiększenie przestrzeni w związku z powyższym będzie można wykonywać imprezy okolicznościowe dla większej liczby osób niż dotychczas. Działanie to jest zgodne z zapotrzebowaniem na sale, które równocześnie pomieszczą co najmniej 15 osób. Powstaną 3 nowe miejsca pracy.	Gmina Klembów	150 000,00	32,73
RAZEM				516 948,00 zł	

Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: EUROPA INWESTUJĄCA W OBSZARY WIEJSKIE.

Publikacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej
w ramach Osi 4 LEADER PROW na lata 2007–2013.
Funkcjonowanie LGD „Równiny Wołomińskiej”.

